

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

بسمه تعالی
معاونت آموزش
دفتر طرح و برنامه های درسی

استاندارد آموزش شغل

عنوان آموزش شغل

جلدساز سنتی

گروه شغلی

صنایع دستی (چوب ، فلز ، سفال و ...)

کد ملی آموزش شغل

۷۳۱۸-۷۷-۰۰۱-۱

تاریخ تدوین استاندارد : ۱۳۹۳/۳/۱۱

نظارت بر تدوین محتوا و تصویب : دفتر طرح و برنامه های درسی

کد ملی شناسایی آموزش شغل : ۱-۰۰۱-۷۷-۷۳۱۸

اعضاء کمیسیون تخصصی برنامه ریزی درسی رشته صنایع دستی (چوب ، فلز ، سفال و ...) :
خانم فاطمه عرفانی کارشناس صنایع دستی معاونت صنایع دستی و میراث فرهنگی
خانم صدیقه رضاخواه کارشناس مسئول صنایع دستی و هنر سازمان فنی و حرفه ای کشور

حوزه های حرفه ای و تخصصی همکار برای تدوین استاندارد آموزش شغل :
- دفتر طرح و برنامه های درسی
-

فرآیند اصلاح و بازنگری :
- دفتر طرح و برنامه های درسی
-

آدرس دفتر طرح و برنامه های درسی

تهران - خیابان آزادی ، خیابان خوش شمالی ، نبش خیابان نصرت ، ساختمان شماره ۲ ، سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور ، پلاک

۹۷

تلفن ۹ - ۶۶۵۶۹۹۰۰

دورنگار ۶۶۹۴۴۱۱۷

آدرس الکترونیکی : Barnamehdarci @ yahoo.com

تهیه کنندگان استاندارد آموزش شغل شایستگی

ردیف	نام و نام خانوادگی	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تحصیلی	شغل و سمت	سابقه کار مرتبط	آدرس ، تلفن و ایمیل
۱	لاله واحدی	لیسانس	صنایع دستی	مدیر آموزشگاه سوده عقیق	۱۷ سال	تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :
۲	فاطمه اخوان	لیسانس	کتابت و نگارگری	مدرس		تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :
۳	مهتری واحدی	لیسانس	گرافیک	مدرس		تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :
۴	راحله حسینیان	لیسانس	صنایع دستی	مدرس	۱۰ سال	تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :
۵	مریم افقمی	فوق لیسانس	صنایع دستی	مدرس دانشگاه		تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :
۶	فاطمه رحمتی	لیسانس	صنایع دستی	مدرس		تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :
۷	فهیمه واحدی	لیسانس	کامپیوتر	مدیر داخلی سوده عقیق		تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :
۸	فاطمه عرفانی	لیسانس	صنایع دستی	سازمان صنایع دستی	۲۲ سال	تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :
۹	صدیقه رضاخواه	لیسانس	شیمی	مسئول گروه صنایع دستی	۲۳ سال	تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :

نام استاندارد آموزش شغل :	
جلدساز سنتی	
شرح استاندارد آموزش شغل :	
جلدساز سنتی حرفه ای است در حوزه هنرهای کاربردی و صنایع دستی می باشد و شامل وظایف آماده سازی کتاب و مقوای جلد و چرم و شیرازه کردن کتاب، تهیه آستر و چسباندن به جلد و تزیینات جلد می باشد که با توجه به اهمیت کتاب در فرهنگ ما مورد استفاده قرار گرفته و با هنرهای دیگر چون سوخت چرم ، کتاب آرایی ، کاغذ سازی ، رنگرزی سنتی و نقاشی روی چرم در ارتباط است .	
ویژگی های کارآموز ورودی :	
حداقل میزان تحصیلات : پایان دوره راهنمایی حداقل توانایی جسمی و ذهنی : سلامت جسمانی و روانی مهارت های پیش نیاز : ندارد	
طول دوره آموزش :	
طول دوره آموزش	: ۱۹۲ ساعت
- زمان آموزش نظری	: ۵۵ ساعت
- زمان آموزش عملی	: ۱۳۷ ساعت
- زمان کارورزی	: - ساعت
- زمان پروژه	: - ساعت
بودجه بندی ارزشیابی (به درصد)	
- کتبی	: ۲۵ %
- عملی	: ۶۵ %
- اخلاق حرفه ای	: ۱۰ %
صلاحیت های حرفه ای مربیان :	
لیسانس صنایع دستی با ۲ سال سابقه مرتبط- فوق دیپلم صنایع دستی با ۴ سال سابقه مرتبط - دیپلم با ۸ سال سابقه مرتبط	

*** تعریف دقیق استاندارد (اصطلاحی) :**

هر نوع پوشش بیرونی که باعث محافظت و پوشاندن لایه داخلی از آسیب های عملی می گردد و مجلد کردن صفحات کاغذ یک اندازه دسته بندی شده و دوخت خورده با جلد چرمی جهت محافظت کاغذ در کتاب .

*** اصطلاح انگلیسی استاندارد (و اصطلاحات مشابه جهانی) :**

Skin making

*** مهم ترین استانداردها و رشته های مرتبط با این استاندارد :**

۱- کاغذ سازی سنتی

۲- رنگرزی کاغذ

۳- بوم سازی (سنتی و مدرن)

۴- سوخت نگار چرم

۵- صفحه آرا یا صفحه بند

*** جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب شناسی و سطح سختی کار :**

الف : جزو مشاغل عادی و کم آسیب طبق سند و مرجع

ب : جزو مشاغل نسبتاً سخت طبق سند و مرجع

ج : جزو مشاغل سخت و زیان آور طبق سند و مرجع

د : نیاز به استعلام از وزارت کار

استاندارد آموزش شغل^۱

- شایستگی‌ها^۲

ردیف	عناوین
۱	مرمت و پاکسازی کاغذها
۲	آماده سازی چسب سنتی
۳	دوخت صفحات کتاب
۴	نخ گذاری کتاب
۵	ته گرد و شیرازه کردن کتاب
۶	آماده سازی مقوای جلد و برش چرم
۷	نازک کردن لبه چرم
۸	آماده سازی جلد
۹	برش و اتصال آستر و بدرقه کتاب
۱۰	اتصال جلد به کتاب
۱۱	انجام تزئینات روی جلد ضربی یا کوبیده
۱۲	
۱۳	
۱۴	
۱۵	
۱۶	
۱۷	
۱۸	
۱۹	
۲۰	

^۱. Occupational / Competency Standard

^۲. Competency / task

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : مرمت و پاکسازی کاغذها
	جمع	عملی	نظری	
	۲۰	۱۴	۶	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
چاقوی پهن کاتر بزرگ سریش چسب صحافی خط کش				دانش : - نحوه مرمت کاغذ - نحوه دوخت کاغذ - نحوه برش کاغذها - نحوه جایگزینی کاغذ های رنگ شده
			۳	مهارت : - اسید زدایی کاغذهای قدیمی - مرتب نمودن و برش کاغذ های معمولی - برش کاغذها -
			۱	
			۱	
			۱	
			۱	
				نگرش : - معرفی هنر جلدسازی سنتی -
		۷		
		۴		
			۳	ایمنی و بهداشت : - استفاده از ماسک - تهویه مناسب در کارگاه
				توجهات زیست محیطی : - عدم دورریز کاغذ به محیط زیست -

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : آماده سازی چسب سنتی یا صنعتی
	جمع	عملی	نظری	
	۱۵	۱۰	۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
سریشم حیوانی سریش حلال چسب				دانش : - چسب حیوانی (سریشم) - چسب گیاهی (سریش) - چسب صحافی - حلال چسب ها (آب)
			۲	مهارت : - انتخاب سریشم مرغوب و شفاف (ماهی و خرگوش) - ترکیب صحیح سریشم و سریش جهت ساخت چسب سنتی - تنظیم غلظت چسب -
			۱	
			۱	
			۱	
				نگرش : - استفاده از مواد طبیعی قابل برگشت به طبیعت - معرفی و حفظ جلدسازی سنتی
		۳		
		۴		
		۳		
				ایمنی و بهداشت : - استفاده از ماسک دهان -
			توجهات زیست محیطی : - عدم دورریز اضافات چسب به محیط زیست -	

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : دوخت صفحات کتاب
	جمع	عملی	نظری	
	۱۵	۱۰	۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
کارگاه دوخت قید یا پرس نخ تابیده سوزن چسب صحافی قلم مو اره				دانش : - نحوه قرار دادن صفحات زوج جهت دوخت - نحوه قرار دادن صفحات فرد به یکدیگر - استفاده از چسب صحافی غلیظ -
				مهارت : - انتخاب نوع دفترچه ای متناسب با تعداد صفحات یا اندازه کتاب - برش کاغذ ها به عمق یک میل و فاصله ۵ cm - دوخت صفحات کتاب -
				نگرش : - مرتب دوزی و ردیف دوختن دفترچه ها - دقت در کار و صحیح بودن آن
				ایمنی و بهداشت : - مراقبت از دست در حین برش زدن - استفاده از کپسول ایمنی در کارگاه و تهویه مناسب
				توجهات زیست محیطی : - عدم دورریز اضافات چسب و مواد اولیه کاغذ به محیط زیست -

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : نخ گذاری کتاب
	جمع	عملی	نظری	
	۱۵	۱۰	۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
چسب نخ پنبه ای کتاب مورد نیاز				دانش :
			۱	- انواع نخ مورد نیاز
			۱	- نحوه چسب زدن کاغذها
			۲	- نحوه برش ته چسب ها
			۱	- نحوه چسب زدن بر نخ های تابیده داخل برش ها
				مهارت :
		۴		- باز کردن تارهای نخ پنبه ای
		۲		- حجیم کردن تار نخ ها
		۲		- چسب زدن کاغذها
		۲		- برش ته چسب ها
				نگرش :
				- معرفی شغل جلدسازی سنتی
				-
			ایمنی و بهداشت :	
			- استفاده از ماسک دهان	
			- مراقبت از بدن در استفاده از چسب	
			توجهات زیست محیطی :	
			-	
			-	

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : ته گرد و شیرازه زدن کتاب
	جمع	عملی	نظری	
	۲۰	۱۵	۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
مشته پارچه چسب صحافی رقیق نوار شیرازه				دانش : - زمان لازم جهت خشک شدن چسب - نحوه و روش ایجاد انحنایی در انتهای قطر کتاب با مشته - روش استفاده از پارچه محکم ، ظریف در انتهای کتاب - نوار باریک شیرازه در لبه های بالا و انتهای کتاب
			۱	مهارت : - استفاده صحیح از مشته - گرد کردن انتهای کتاب با منحنی موازی لبه بیرونی به صورت یکنواخت - شیرازه زدن کتاب -
			۲	
			۱	
			۱	
				نگرش : - استفاده از پارچه محکم و ظریف جهت استحکام اتصال جلد و بدنه کتاب - دقت در کار و صحیح انجام دادن آن
		۸		ایمنی و بهداشت : - مراقبت از انگشتان دست در حین کار - رعایت بهداشت فردی و کارگاهی
		۳		
		۴		
				توجهات زیست محیطی : - عدم دورریز اضافات مواد به محیط زیست -

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : آماده سازی مقوا و چرم
	جمع	عملی	نظری	
	۲۰	۱۵	۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
چرم بز و ... مقوای جلد کاتر تخته مومی زیر کار گونیا				دانش : - روش آماده کردن مقوا یا جایگزین کردن کاغذ ۶ لا - روش آماده سازی و برش چرم (بزرگتر از مقوا و عطف حدود ۶ سانت) -
			۲	
			۳	
				مهارت : - مرتب و صاف بریدن لبه های مقوا - گونیا بریدن زوایای مقوا و چرم - عدم کشیده شدن و انحراف برش چرم در کاتر زدن -
		۵		
		۵		
		۵		
				نگرش : - دقت در برش پوست حیوانات مورد استفاده -
			ایمنی و بهداشت : - دقت در حین برش چرم و استفاده از کاتر - استفاده از ماسک توجهات زیست محیطی : - عدم دور ریز چرم و مقوا	

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : نازک کردن لبه های چرم (لیویس)
	جمع	عملی	نظری	
	۲۰	۱۵	۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
دستگاه لیویس چرم بز و ... گزن				دانش : - روش نازک کردن ۴ لبه ی جلد (لیویس کردن) - روش گزن زدن (روش سنتی) - -
			۲/۵	
			۲/۵	
		۷		مهارت : - مرتب و یکسان کردن چرم - نازک کردن چرم (لیویس کردن ۴ لبه ی جلد) - -
		۸		
	نگرش : - دقت در لیویس کردن لبه های نازک و مرتب جلد - -			
	ایمنی و بهداشت : - محافظت از انگشتان در حین کار - -			
	توجهات زیست محیطی : - عدم دورریز اضافات چرم به محیط - -			

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : آماده سازی جلد
	جمع	عملی	نظری	
	۲۰	۱۵	۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
چسب دستگاه پرس تخته نئوپان یا فیبر			۵	دانش : - نحوه چسباندن مقوا به وسیله چسب رقیق صنعتی یا سنتی بعد از نم گیری بر سطح زیرین جلد - -
		۴		مهارت : - تراز کردن مقوا و چرم در چسباندن - جا به جا کردن جلد زیر پرس جهت جلوگیری از شوره زدن چرم - گرد کردن چرم لبه جلد -
		۵		
		۶		
				نگرش : - معرفی تزئینات چرم (ضربی ، سوخت ، معرقی و ...) -
				ایمنی و بهداشت : - رعایت بهداشت فردی و کارگاهی -
			توجهات زیست محیطی : -	

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : برش و اتصال آستر بدرقه کتاب
	جمع	عملی	نظری	
	۲۵	۱۸	۷	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
مقوا با کاغذ گرم بالا چسب پرس				دانش : - مفهوم بدرقه کتاب - مقوا نازک یا کاغذ گرم بالا - اتصال جلد چرم به بدنه اصلی کتاب - اندازه مقوا با طولی یکسان و عرض دو برابر - کاربرد چسب رقیق بین آستر و بدرقه و سپس پرس
			۱	
			۱	
			۲	
			۱	
			۲	
				مهارت : - انتخاب کاغذ یا مقوای مناسب - اتصال بدون چروک کاغذ به کتاب - استفاده از چسب با غلظت مناسب - گونیا کردن کاغذ
		۳		
		۷		
		۴		
		۴		
				نگرش : - دقت در کار و صحیح انجام دادن آن -
				ایمنی و بهداشت : - مراقبت از انگشتان در زمان استفاده از پرس -
			توجهات زیست محیطی : - جلوگیری از دورریز کاغذ -	

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : اتصال جلد به کتاب و تزئینات
	جمع	عملی	نظری	
	۲۰	۱۵	۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
چسب غلیظ پارچه نرم طناب پلاستیکی یا کفنی دستگاه قید یا پرس				دانش :
			۲	- نحوه اتصال صفحه دیگر آستر و بدرقه به دیوار داخلی جلد با چسب غلیظ
			۱	- نحوه خارج کردن حباب هوا به وسیله پارچه نرم
			۱	- نحوه بستن انتهای کتاب با طناب یا کف ضخیم
			۱	- نحوه قرار دادن زیر پرس یا دستگاه قید
				مهارت :
		۱۰		- انجام تزئینات روی جلد از قبیل زرکوب ، مخمل کوب ، موج، سوخت ، حکاکی ، لاک
		۵		- اتصال بدون چروک کاغذ به جلد
				-
				نگرش :
			- دقت در کار و صحیح انجام دادن آن	
			-	
			ایمنی و بهداشت :	
			- استفاده از لباس کار و ماسک	
			- کپسول آتش نشانی در کارگاه	
			توجهات زیست محیطی :	
			- عدم دورریز اضافات کاغذ به محیط	

- برگه استاندارد تجهیزات

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	دستگاه پرس			
۲	قید		۱۵ دستگاه	
۳	میز کار		۱۵ عدد	
۴	دستگاه برش کاغذ		۱ دستگاه	
۵	دستگاه لیویس			

توجه :

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود .

- برگه استاندارد مواد

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	مقوا	ضخیم	۵۰ سانتیمتر	برای هر نفر
۲	مقوای نازک یا کاغذ با گرم بالا		۷۰ سانتیمتر	برای هر نفر
۳	چرم بز		۵۰ سانتیمتر	برای هر نفر
۴	طناب پلاستیکی		۱ متر	
۵	چسب آلمانی		۵۰۰ گرم	
۶	کاغذ رنگ شده		۲ برگ	
۷	سریشم		۵۰ گرم	
۸	سریش		۱۰۰ گرم	
۹	نخ پنبه ای	۶ لا	۱ متر	

توجه :

- مواد به ازاء یک نفر و یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر محاسبه شود .

- برگه استاندارد ابزار

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	کاتر	۵۰ سانتی متر	۵ عدد	
۲	خط کش فلزی			
۳	خودکار نقره ای			
۴	گونیا			
۵	شفره (چاقوی تراش)			

توجه :

- ابزار به ازاء هر سه نفر محاسبه شود .

- منابع و نرم افزار های آموزشی (اصلی مورد استفاده در تدوین و آموزش استاندارد)

ردیف	عنوان منبع یا نرم افزار	مؤلف	مترجم	سال نشر	محل نشر	ناشر یا تولید کننده
	ندارد					

- سایر منابع و محتوای آموزشی (پیشنهادی گروه تدوین استاندارد) علاوه بر منابع اصلی

ردیف	نام کتاب یا جزوه	سال نشر	مؤلف / مولفین	مترجم / مترجمین	محل نشر	ناشر	توضیحات
۱	جزوه درسی دانشگاه اصفهان		حسین خوشنویس زاده			سروش	
۲	صحافی و جلد های اسلامی		دانکین هالدین	هوش آذر - آذرنوش		امیرکبیر	
۳	سالنامه جلد ها و قلمدان های ایرانی		محمد تقی احسانی		بنیاد فرهنگ ایران		
۴	جلد کتاب در دوران اسلامی		بهنام عیسی				
۵	هنر جلد سازی (مقاله)						
۶	لغات و اصطلاحات فن کتابسازی		غلامرضا هایل هروی				

فهرست سایت های قابل استفاده در آموزش استاندارد

ردیف	عنوان
۱	ندارد
۲	